

Andrej Čufer

Moje življenje

Od pastirja do župana

Zapis je datiran s 1. novembrom 1943, v računalniški obliki ga je posredovala Tea Višnar, za objavo priredila Zdenka Torkar Tahir

Otroštvo in učna leta

*Andrej Čufer
(1876-1944), župan
mesta Jesenice v letih
1924 - 1931*

Rodil sem se dne 11. novembra leta 1876 v vasi Jesenica, občina Cerkno, okraj Tolmin, dežela Primorska. Moj oče je bil Andrej Čufer, mati Katarina, rojena Čelik.

Starši so imeli manjše posestvo. Redili so dve kravi in enega prašiča. Ker posestvo ni donášalo, kar je bilo potrebno za skromno preživljenje družine, smo morali še kaj prislužiti. Otrok nas je bilo pet. Prvi je bil Anton, druga Katarina, ki je umrla še majhna in je nisem poznal, tretji sem bil sam, četrta je bila spet Katarina in peti Ivan, ki je pri desetih letih umrl za davico. Najzgodnejših otroških let se ne spominjam dosti oziroma le toliko, da sem se s svojimi vrstniki igral poleg hiše ob potočku Grabnček, kjer smo iz ilovce delali močice in živali ter gradili mostove in še kaj.

Pa to je bila le kratka doba, saj so me že kmalu poklicali k delu. Spominjam se tudi, da je bilo težko zapustiti igrače in pričeti delati. Tudi šolske dobe se le malo spominjam, vem samo, da je bila učilnica na podstrešju župnišča. Ker pravega učitelja še ni bilo, nas je učil gospod vikar (župnik). Šola, do katere je bilo treba hoditi tri četrt ure, mislim, da ni bila obvezna. V njej sem se naučil brati in nekoliko pisati. Najpomembnejši je bil krščanski nauk, saj sem znal veliki katekizem od začetka do konca popolnoma na pamet.

Omenim naj še, kaj smo jedli v moji otroški dobi. Kislo zelje in repo, krompir, koruzni sok in žgance, to je bilo najboljše. Ko so mati pekli kruh, so vedno del še svežega posušili. Hlebec so prerezali na štiri dele in potem še vsak del po ploskem, tako da je bilo osem kosov, ki so jih dali nazaj v peč, da so se popolnoma posušili. Ko smo pojedli prvi del peke, so pa te skorje zopet v vodi namakali, da so bile mehke. Potem smo pa še te pojedli. Dostikrat so kruh nadomestile suhe hruške. Iz košarice smo jih

prebiral, da so ostale le trde. Potem pa so še te skuhali, da smo jih lažje pojedli. Beli kruh je bil na mizi le o veliki noči in božiču.

Ko sem bil star deset let, sem že moral služiti. Najprej sem bil pri nekem kmetu v domači vasi. Z dvanajstimi leti sem šel služiti za pastirja h kmetu Pstinarju v eno uro oddaljeno vas Zakojco. Za leto dni so mi poleg hrane in prenočišča (poleti na hlevu pozimi v njem), nekaj domače obleke in obutve plačali 5 fl (forintov). Drugo leto so me prosili pri sosedu "Flandru", kjer sem služil dve leti pod enakimi pogoji kakor pri prvem gospodarju.

Tedaj sem že postajal podjeten, saj sem med pašo kopal češmin in njegovo posušeno lubje prodal (iz tega lubja so delali barvo). Ko je moj gospodar to izvedel, mi je takoj prepovedal, češ da zaradi tega zanemarjam pašo. Pri jesenski paši v rovtih sem nabiral smrekovo smolo in jo prodal za nekaj kron čevljarju, ko je prišel v hišo, da nam izdelava in popravi čevlje.

Ker sem želel zaslužiti več, sem naslednje leto šel za pastirja pomagača na planino "Otavnk". Tam so mi plačali s hrano in 25 kron na dan. Mojemu gospodarju so rekli volar, meni pa poganjač. Pasla sva okoli 120 glav goveje živine moškega spola. Ko so govedo prignali na planino, so se biki toliko časa bodli na življenje in smrt, da je eden vse premagal in postal nekakšen ponosen kapitan, na katerega je bil zelo ponosen tudi njegov gospodar.

Bivala sva v koči iz suhega kamenja. Na sredi je bilo ognjišče, ob eni steni oder za ležišče, v drugem kotu pa je bila privezana koza, ki nama je dajala mleko. Nad ognjiščem sta bila droga, kjer so se sušila drva. Pred kočo je bila velika lesena ograja, kamor sva čez noč zapirala živino. Zjutraj je bilo treba zgodaj vstati. Volar je zakuril in skuhal žgance, jaz sem pa pomolzel kozo. Njeno mleko sva zavrela, vlila na žgance in pojedla, potem pa vsak četr hleba kruha dala v malho (to je bila hrana za cel dan), živini odprla in hajdi na pašo. Ob lepih poletnih dnevih se je živina pasla do devete ure. Ko pa so muhe postale sitne, je šla vsa v počivališče v gozdu in se vračala šele po tretji uri popoldne. V tem vmesnem času sva bila prosta tudi midva. Potem sva pa zopet pasla proti domu, nazadne mimo korit, kjer se je živina še napila in šla v ograjo. Ker se je do takrat že skoraj stemnilo, sem šel še z lampo k bližnjemu studencu po vodo. Nato sva skuhalo večerjo, pojedla, zmolila in zaspala.

V lepem vremenu je bilo zelo lepo, drugače pa je bilo v dežju in ob gosti megli, treskanju in grmenju, ko je bila tudi živina zbegana. V takih pogojih sem si ogrnil ovčjo kožo tako, da je bila volna na zunanji strani. A ni dosti pomagalo. Ob prerivanju skozi grmovje sem bil dostikrat moker do zadnje niti.

Medtem mi je umrl oče, zato sem se po končani paši vrnil domov in čez zimo

popravljal domače orodje, izdeloval kosišča, grablje, pletel koše in drugo. Spomladi pa, ko je šla neka ženska od nas v Ljubljano, smo jo prosili, da povpraša pri rojaku, mizarskem mojstru Francu Flandru, ako bi potreboval kakega učenca. Kmalu potem sva se s bratom Antonom odpravila v Ljubljano. Pešačila sva sedem ur do Škofje Loke in naprej z vlakom. V Ljubljani sva poiskala mojstra, ki me je sprejel v poskusno dobo za mesec dni. Brat se je vrnil, sam pa sem ostal. Prvi dan sem delal cveke iz macesnovega lesa. To mi je kmalu kar dobro šlo od rok, zato sem se želel naučiti česa novega. Mojster pa je vztrajal, da sem moral izdelati še toliko cvekov, da jih bo dovolj do mojega naslednika. Šele nato sem lahko pooblal tudi kako desko. Čez mesec dni, ko je prišla mama, sta z mojstrom napravila pogodbo za mojo učno dobo, ki je trajala tri leta. Plačati je morala 50 forintov učnine, za hrano in stanovanje je moral poskrbeti mojster, za obleko pa sem poskrbel sam iz prihrankov in napitnin ob dostavah izdelkov.

Treba se je bilo vpisati še v obrtno nadaljevalno šolo. Spoznal sem, da sem veliko šolskega znanja v zadnjih letih pozabil. Zato se je bilo potrebno učiti skoraj od začetka. Pa je bilo težko nadoknaditi in na novo osvojiti v štirih urah pouka na teden, ko je človek utrujen od dela. Doma pa tudi ni bilo časa misliti na šolske reči, ker je delovni čas trajal od 6. ure zjutraj do 7. ure zvečer, potem pa je sledilo še pospravljanje. Za silo je vendarle šlo, a premajhno šolsko izobrazbo vseskozi zelo pogrešam.

Po treh letih učne dobe, ko sem postal pomočnik, pa nisem hotel ostati niti dneva pri učnem mojstru, ker me je preveč izkoriščal. Hotel sem v nove kraje in se kaj novega naučiti, posebno nemškega jezika.

Zato sem svoje stvari pospravil v kovček, ki sem ga naredil sam in me je kasneje v tujini spremljal še sedem let, spremlja pa me še danes. Odpeljal sem se do Beljaka, od tam pa do Vrbe (Velden), potem pa pet ur pešačil ob Vrbskem jezeru in prispel v Celovec, kjer sem povprašal za delo pri mizarskem mojstru Grušonigu z besedami: "Ein fremder Tischler spricht zu Arbeit". Mojster pa me je vprašal "Von wo sind Sie?" pa mu že nisem znal več odgovoriti. Poklical je ženo, koroško Slovenko, da sva se lahko dogovorila za sprejem na delo. Tam sem delal deset mesecev, potem pa še dva meseca pri mojstru Lerbamerju.

Stanovanje in hrano sem imel pri nemški družini zato, da bi se naučil nemško. Pozneje sem se seznanil s precej izobraženim mizarskim pomočnikom in skupaj sva najela opremljeno sobo. Ta je takoj videl, kaj mi je najbolj manjkalo. Kupil mi je nemški abecednik in me učil popolnoma od začetka. Ob nedeljah sva pa šla skupaj na sprehod in se pogovarjala. Ako sem kaj napak izgovoril, me je takoj popravil. Tako sem se v enem letu precej dobro naučil nemškega jezika.

Dne 12. junija 1897 sem pri Lerbamerju delo pustil in se odpeljal v Innsbruck. Tam sem naletel na nekaj zelo pokvarjenih Kranjcev, med katerimi je bil tudi moj sošolec. Ker sem se bal, da bodo pokvarili še mene, sem se brez slovesa odpeljal v Franzesfeste. Ko sem zjutraj izstopil iz vlaka, je bil lep poletni dan, zato sem si ogledal mesto in se nato peš odpravil do 60 km oddaljenega Toblacha, kjer sem prenočil. Naslednji dan sem se spet vsedel na vlak in odpeljal do Lienza. 21. junija sem pričel delati pri Aloiziju Mayerju in pri njem ostal dobre tri mesece. Nato sem se vrnil v Celovec in delal pri Juliusu Kollerju do konca aprila 1898, potem pa zopet nazaj v Lienz, kjer sem pri mizarju Hermannu Mayerju ostal do julija 1898.

Od tu sem šel z nekim mizarским pomočnikom čez Tauern na Salzburško. Zadnja vas je bila Windischmatrei, potem pa še Tauernhaus. To je hiša, kjer se je moralo ob neugodnem vremenu počakati, da se vreme izboljša, revni pa so tam lahko dobili brezplačno oskrbo. Midva sva tam samo prenočila in se podala v strmino. Čeprav je bil čas najhujše poletne vročine, je bila senčna stran hriba zalita z snegom. Kot kažipot so bili postavljeni visoki drogovi. Spodaj pod hribom je bil pa zopet tak Tauernhaus. Od prve do druge hiše je osem ur hoda. Midva sva šla od te hiše še naprej in sva pri nekem kmetu prenočila na senu. Zjutraj sva dobila zajtrk, potem pa šla naprej proti Kufsteinu. Tu sem se od spremljevalca poslovil in se nato z vlakom odpeljal v München. Tam sem šel po najbolj prometni cesti in si ogledoval veliko mesto, potem pa povprašal stražnika, kje je "Holzarbeiterverband", kjer sem želel najti novo zaposlitev kot mizarški pomočnik. Dela ni bilo. Srečal sem se z nekim avstrijskim "trugarjem", s katerim sva se odpravila v azil, da bi dobila brezplačno prenočišče. Še prej pa sem na Dachauerstrasse prebral napis "Johan Reiner Schreinermaister", vstopil in povprašal za delo. Ker so me takoj sprejeli, sem začel iskati stanovanje. To pa ni bilo težko, saj je bilo nalepljenih mnogo listkov z napisi kot "Bettherraufgenommen Moblirteszimer zu vergeben". Drugo jutro sem šel na delo. Po nekaj dneh v delavnici sem začel postavljati mizarška dela za neko stavbo. Ko je bila gotova, je bila že jesen. Nato sem v naslednjih dveh letih delal v različnih delavnicah. Že na začetku pa me je obratni zaupnik opozoril, da moram biti organiziran v socialdemokratski stranki.

Vpisal sem se v obrtno nadaljevalno šolo, kjer sem se prvo leto učil prostoročno risanje in geometrijo. Ko sem prišel prvič v šolo, sem bil neroden. Najraje bi vse skupaj pustil, a profesor je to opazil in me opogumil. Drugo leto sem se vpisal na več predmetov: "Kunstgewebliche Fachzeichnen für Schreiner, Ornamentenzeichnen Stillerhre, Buchführung". Šolo sem obiskoval čez teden od 7. do 9. ure zvečer ter ob nedeljah od 8. do 12. ter od 14. do 16. ure. Spričevalo sem dobil z najboljšimi redi in pripombo "Hat sich ser ville Muehe gegeben und verdient deshalb alles Lob". Poleti, ko ni bilo

šole, sem hodil po mestu in si ogledoval poslopja ter druge predmete in razmišljal, v kateri slog spadajo. Ob lepih poletnih nedeljah sem pa hodil na izlete v okolico. Ob zimskih nedeljskih večerih sem rad zahajal v gledališča in na druge dostojne zabave. Na bivanje v Munchnu imam najlepše spomine, a na žalost ni dolgo trajalo.

Iskanja

Ker so v letu 1890 pričeli mizarški pomočniki stavkati in je organizacija zahtevala, da si morajo samski mizarji poiskat delo drugje, saj je bilo treba podpreti poročene delavce, sem odšel domov. Za pomočnike neuspešna stavka je trajala 16 tednov. Ponovno sem se zaposlil pri Juliusu Kollerju v Celovcu. Tam sem delal do 25. maja 1901, potem me je pa prijelo veselje po samostojnosti. Pustil sem delo, ker sem se zavedel, da ne želim ostati le pomočnik in šel iskat primeren kraj, kjer bi začel na svoje. Odpeljal sem se do Trbiža, nato pešočil čez Predil v Bovec, Kobarid, Tolmin Sveto Lucijo (Most na Soči), Cerklje, a nikjer nisem našel ničesar primernega. Ostal sem nekaj dni doma, potem pa se odpravil v Podbrdo in čez Bačo proti Bohinju. Takrat so pričeli graditi bohinjski tunel. Ko sem prišel v Bohinjsko Bistrico, sem obstal in gledal in se odločil, da bi rad ostal v tem lepem kraju. Šel sem v vas in vprašal pri mizarškem mojstru Logarju za delo. Takoj me je sprejel v majhno in preprosto delavnico. A že

po nekaj tednih mi je priporočal: "Jest sem bil pred v tovarni na Savi in sem šel radi nekega sitnega mojstra stran, sedaj mi pa ravno piše moj prijatelj, da so dobili novega mojstra, kateri je veliko boljši, in me vabi nazaj. Ker pa imam že tukaj začeto, ne morem iti, ampak to bi bilo mesto za vas. Ako greste, zglasite se in pozdravite mojega prijatelja Jožefa Krašovca, kateri stanuje v bližini savske cerkve."

V nedeljo, 16. junija 1901 sem se res napotil, da grem pogledat na Savo. Ko pridem tako daleč, da sem videl savsko cerkev, sta mi prišla nasproti pokojni Smrekar in njegova

žena, ki sta mi povedala kje stanuje Jožef Krašovec. Šel sem z njima do tovarniške pisarne, kjer sta mi pokazala njegovo hišo. Krašovec me je prijazno sprejel in obljubil, da bo zame posredoval v tovarni in da sem lahko pri njem na stanovanju in hrani.

*Vilmanova trgovina na Stari Savi
(Foto Franc Vilman, fototeka G.M.)*

Isti večer je napravila tovarna v Hrenovci veliko slavnost, ker je bil potrjen projekt za novo karavansko železnico. Igrala je godba, spuščali so rakete, plesali ... Tudi Krašovci so šli gledat in jaz z njimi. Mimogrede smo šli kropit umrlega Franca Vilmana (še malo nisem slutil, da bom njegov naslednik) potem pa v Hrenovco. Usedli smo se na Markotov hribček in gledali, potem pa šli kmalu domov in spat. Drugo jutro sem imel že preskrbljeno delo v tovarni. S službo sem bil čisto zadovoljen. Na hrani sem bil še pri Krašovcu, za stanovanje sem pa dobil opremljeno sobo v tovarniški hiši na Stari Savi, pod Bachmanom.

Krašovec mi je pa kmalu pričel iskati tudi nevesto. Najprej mi je ponudil neko Dolenjko, njegovo sorodnico, ki je prinesla grozdje in druge stvari in jih ponujala tudi meni. A mi ni bilo zanjo. Čez precej časa, ko smo se zopet pogovarjali o ženitvi, je Krašovc rekel, da on ve za eno fino nevesto zame, da misli na Heleno Vilman "Merkotlo" in da jo bo sam vprašal. Takrat nisem prav nič mislil, da bi bilo iz te moke kaj kruha. Čez nekaj dni mi je pa povedal, da ni nič odrekla. Potem pa sem se opogumil še sam. Do takrat sem jo poznal samo na videz, govoril nisem prej še nikoli z njo. Neko nedeljo popoldan grem v njeno gostilno, ki je bila prazna, jo pozdravim in kar naravnost vprašam: "Gospa, kaj bi bilo s tem, kar Vam je g. Krašovc omenil?" Nasmehnila se je in rekla: "Nič ne rečem da ne, ampak sedaj še ne." Takrat še ni minilo leto, kar je bila vdova. Potem sem bil še nekajkrat v njeni gostilni.

Med tem sem pa prišel v tovarni z mojstrom navzkriž, in sicer zaradi tega, ker je bil on mojster, razumel se je pa samo na modele, na stavbeno in pohištveno mizarstvo pa ne. Ako je bilo treba kaj takega napraviti, je vedno naročil meni: "Pojdite, vzemite mero, narišite in naredite!" Ko pa je bilo delo gotovo, je hotel biti moder, je ogledoval in govoril, da bi to lahko drugači naredili ... "Sam sem pa rekel: "Gospod mojster, jaz lahko naredim kakor Vi ukazete, samo to morate vnaprej povedati." Ko sem zopet delal za ravnateljstvo pisarno omarno iz trdega lesa, sem ga (nalašč) vprašal, kako naj to naredim, da ne bo spet godrnjal, ko bo gotova. Tako sem padel v nemilost pri njem in me je šikaniral ob vsaki priliki. Čez nekaj časa mi je pa poslal listek, na katerem je bilo zapisano: "Von heute an in 8. Tagen haben Sie Ihren Posten zu verlassen". Ker sem stanoval v isti hiši kakor inženir Bachman, ki je bil obratovodja mehanične delavnice, pod katero sem spadal tudi sam, sem mu pokazal omenjeni listek. On ga je prebral in rekel: "Er hat Ihnen gar nichtz zu kündigen. Ich bin der Geschäftsleiter hier. Sagen Sie dass Ihnen". Ker pa vseeno sitnosti v tovarni niso prenehale, sem službo 21. 4. 1902 zapustil in odšel v Ljubljano. Zaposlil sem se pri Tonnisu, najprej v njegovem stavbnem oddelku in nato v strojnem oddelku kot modelni mizar, kjer sem ostal do 30. maja 1903.

Ljubezen je celo leto valovala. Včasih je bilo bolje, pa zopet slabše, nekajkrat se je pa tudi čisto podrla. Saj ni bilo čudno, ker je imela Helena že zelo bridke skušnje iz prvega zakona. Bil pa tudi nisem kaj posebnega, pač pa čisto navadni mizarški pomočnik brez premoženja. Ker sem bil v Ljubljani grozno "razmišljen", sem mojstru Lazarju povedal, da sem zaljubljen in ga prosil, da naj z menoj potrpi. Končno je bil določen dan poroke. Poroka je bila 31. maja 1903 v Ljubljani v fračiškanski cerkvi. Priči sta bila moj mojster Franc Lazar in moj svak Karl Višnar. Ženitovanje smo imeli v gostilni pri Pepetu na Kolodvorski ulici, kamor je gospod Lazar vedno zahajal. Drugo jutro sva se odpeljala na moj dom na Primorsko in se čez nekaj dni v strahu vrnila, ker so bili njeni razkačeni in proti poroki z mano. A je bilo vse v najlepšem redu, saj so me njeni domači prijazno sprejeli. Obrekovalci so utihnili, radovedneži pa so me hodili gledat, tako da je bila gostilna vedno polna. Sam pa sem se sukal, kakor da bi bil že star gostilničar. Priženil sem dva otroke, šest let staro Mici in štiri leta starega Franceljna. Otroka sta me imela rada, jaz pa tudi njiju, kakor da bi bila moja.

Potem smo na novo začeli z delom. Khiši sem prinesel skoraj 1000 florintov prihrankov. Ona gotovine ali blaga ni imela, pač pa hišo z gostilno, katero je smela brezplačno uporabljati do sinove polnoletnosti. Takrat je gostilna zelo dobro donašala, saj so ji promet večali delavci, ki so gradili železnico. Prvo leto sem ob cesti postavil škarpo in ograjo, potem sem preuredil v poletno hišico staro drvarnico, ki je stala v kotu vrta, da sem pridobil prostor za štiri gostilniške mize. Opoldne sem pomagal pri gostilni, drugače pa mizaril ali pa opravljal poljska dela, ki sem jih bil vajen še iz otroških let. Ko je šla gradnja železnice proti koncu in so delavci odhajali, opravil v gostilni pa je bilo manj, sem se lotil še drugih stvari. Leta 1904 sem poleg kuhinje napravil majhen prizidek "Rigelbau", v kuhinjo nov vhod, zvonec nad vrati, da je pozvonilo, ko je vstopil gost in je žena lahko stopila iz kuhinje in ga postregla. V prodajalni ni bilo drugega kot kruh, klobase in žganje na drugi strani ulice. To je bil zelo skromen začetek. Ker je bila takrat trgovina z mešanim blagom še prosta obrt, sem 8. 12. 1905 vzel obrtni list za trgovino z mešanim blagom. Ko se je promet v trgovini nekoliko izboljšal, je prišla ženina sorodnica in tam šivala stare stvari pa stregla. Kmalu je bil prodajni prostor premajhen, zato sva z ženo sklenila, da napraviva iz gostilniške sobe trgovino, iz zadnje sobe pa skladišče. Napravil sem še izložbena okna, police in

Družina Čufer (Klara Strajnar)

ostalo potrebno. Nobeden od naju ni bil izučen trgovec, zato sva zaposlila trgovsko pomočnico, ki pa sprva ni imela kaj dosti dela. Promet pa se je pričel večati, tako da sva imela že po štiri moči v trgovini pa še sama sva pomagala.

Zadnja stran fotografije z risbo fotoateljeja A. Čuferja na Stari Savi (Klara Strajnar)

Že v Münchnu sem si kupil prvi fotografski aparat, ki je bil podoben škatlici za žveplenke. Ker se mi je z njim posrečilo napraviti precej dobre slike, sem dobil veselje do fotografiranja. Potem sem kupil boljši in večji fotografski aparat, pozneje sem enega oziroma njegove lesene dele sam naredil in ga prinesel na Jesenice.

Na Jesenicah še ni bilo fotografa in k meni so začeli prihajati ljudje. Ker za izdelavo potretov nisem bil usposobljen in tudi časa nisem imel za priprave niti prostora, sem fotografske plošče v izdelavo pošiljal v Ljubljano. To je bilo zelo neprikladno. Uredil sem fotografski atelje z nadzidavo pritličnega prostora, kjer je bila pralnica in soba, izdelal načrt in ga poslal v presojo nekemu nemškemu fotografskemu listu. Po potrditvi načrta je bil atelje urejen še leta 1905. Potem sem vzel v službo nekega dunajskega fotografa, ki je med gradnjo železnice fotografiral na Jesenicah za neko dunajsko tvrdko kot potni fotograf. Ker je tej takrat še prosti obrti šlo dobro, sem si za fotografski atelje priskrbel še obrtni list.

Medtem se je iz prvega nadstropja naše hiše izselilo Katoliško delavsko društvo. Sezidali so svoj dom. Ker sem želel da bi mi prostor spet več donasal, sem hotel urediti prodajo pohištva v njem. Od mizarske zadruga v Šentvidu nad Ljubljano sem pridobil zastopstvo za Jesenice in okolico. Napravili smo pogodbo, položil sem kavcijo in stvar se je pričela. Po pogodbi naj bi mi zadruga zagotovila zadostno zalogo mizarskih izdelkov, sam pa sem se obvezal prodajati le združne izdelke. Nekaj časa je šlo dobro. Ko pa mi niso več uspevali dobaviti dovolj izdelkov, sem jih nabavljal tudi drugje. Imel sem že tudi enega mizarja, da mi je izdeloval razne posebne izdelke. Ko so to ob inventuri opazili, smo pogodbo razdrli. Prevzel in plačal sem vse njihove izdelke, ki sem jih imel na zalogi in 1. 4. 1908 vzel obrtni list za mizarsko obrt, nad hlevom napravil 12 m dolgo in 5 m široko delavnico ter si priskrbel še tri pomočnike in enega učenca. Tudi to obrt sem kot ostale uspešno vodil, saj sem se držal načela, da jo je treba opravljati strogo solidno in pošteno, z majhnim zaslužkom in veliko gosti. Kljub precej velikemu obratu je začel denar ostajati, tako da sva z ženo vsak na svojo

hranilno knjižico odlagala odvečni denar. Vedno sva smatrala, da je najin, skupen in sva ga nalagala tako, da sta bili knjižici približno enako vredni. Ker sem menil, da ni dobro da visi celo premoženje na eni kljuki, sem polagoma pričel kupovati nepremičnine. Prvo sem kupil žago 3. oktobra 1910 za 1700 kron od Jere Zevnik na Plavžu, h. št. 10. Žaga je bila v zelo slabem stanju in se je med svetovnjima vojnama popolnoma podrla. Od nje je ostalo le nekaj drv za kurivo in nekaj starega železa. Za več vredno sem smatral vodno pravico, katero sem po svetovni vojni zopet izrabil.

Ker je imela moja žena pravico do uporabe hiše na Savi le do polnoletnosti sina Franceta, sem že takrat skrbel, da si kupim primerno posestvo, kamor po sinovi polnoletnosti preselim svojo družino. Ko je bila 22. junija 1912 na javni dražbi prodana hiša št. 98 na Jesenicah, last mojega svaka Karla Višnarja, sem šel k dražbi tudi sam že zato, da bi prišel do kritja, saj sem imel vknjiženo na tem posestvu do 43 000 kron. In ko sem to vsoto ponudil na dražbi in ni nihče ponudil več, je prišla posest v mojo last. Takrat sva iz hranilnice dvignila vse prihranke, plačala in se vknjižila na posestvo vsak s polovičnim deležem.

Potem so se pa pričele težave. Hišo je bilo treba spraviti v red in jo napraviti rentabilno. Na hiši, kjer je celo pritličje služilo gostilni, je imel prejšnji posestnik gostilniško koncesijo. Ker je šel prejšnji gospodar iz hiše, je šla z njim po takratnem obrtnem redu tudi gostilniška koncesija. Le z velikim trudom in s pomočjo gorjanskega župnika in deželnega odbornika Pibra se mi je posrečilo ponovno pridobiti gostilniško koncesijo. Gostilna ni veliko donášala, zato sem iz prostorov na levi strani hišnih vrat naredil prodajalno, in sicer kot podružnico moje trgovine na Savi. Gostilno je upravljala ženina sorodnica Marija Pajer. V trgovini sem nastavljal prodajalko, ostale prostore v hiši pa dal v najem. Čeprav je hiša tako postala rentabilna, pa dobička ni donášala, ker so z njo upravljali tuji ljudje. Tako je bilo vse do leta 1919, ko smo se preselili vanjo. Leta 1919 je dozidal Bavarec Limerman v Lescah pivovarno. Ker pa ni imel obratnega kapitala za delovanje, je šel do svojih odjemalcev, med katerimi sem bil tudi sam, da bi jih pridobil k zadrudni pivovarni gostilničarjev. V razmerah, ko so obstoječe pivovarne sklenile kartel in pričele z gostilničarji bolj strogo postopati, je bilo za to novo zadrugo gostilničarje lahko pridobiti.

Sam sem bil pripravljen vzeti 50 deležev po 200 kron, torej skupaj za 10 000 kron. Tako je dobil še mnogo drugih gostilničarjev in pivovarna je postala "Zadrudna pivovarna alpskih dežel". Predsednik zadruge je postal Klautsnigg, kolodvorski "restaurateur" iz Celovca. V začetku je šlo vse v redu. Pivo je bilo zelo dobro, ljudje so ga zelo radi pili ter tudi naravnost zahtevali naše pivo. Gostilničarji so se pričeli drug za drugim priglašati, da želijo dobivati pivo iz laške pivovarne. Zato je odbor sklenil pivovarno

in njene založne kleti povečati ter nabaviti založne in transportne posode ter vse potrebno za večji obrat. Vse to pa brez denarja. Zato je prišlo do nesoglasij med predsednikom zadruga in pivovarnarjem Limermanom, ki so ga zamenjali z novim, Müllerjem, ki je prej deloval v pivovarni pri Celovcu. A pivo je bilo slabše, odjemalci so izostajali in tudi bolj zainteresirani člani nismo mogli več točiti takega piva.

Pričela se je tožba med odborom in Müllerjem, ki pa je bila za zadrugo izgubljena. Upniki smo zahtevali svoj denar. Zvesti in bolj zainteresirani člani smo hoteli podjetje rešiti in najeli smo za 77 000 kron meničnega posojila, za katerega smo solidarno jamčili. Vendar vse skupaj ni pomagalo. Pivovarna je šla v konkurs (stečaj). Tako sem izgubil za 10 000 kron vplačanih deležev, enkratno jamstvo 10 000 kron in 5 000 kron meničnega posojila, skupaj 25 000 zlatih kron. To je bila za tiste čase velika vsota, posebno zame, ker sem bil še bolj začetnik. Vendar sem vse v redu plačal. Z ženo sva šla v to družbo sporazumno, zato sva tudi potrpehla sporazumno, ponovno pljunila v roke in se podala v novo delo.

Leta 1914 je izbruhnila svetovna vojna, ki je uničila vse prihranke in vse premično blago. Tako mi je od premoženja ostala le hiša, ki sem jo kupil 1912. leta.

Ker v mirnem času nisem bil vojak, sem ostal tudi med vojno dalj časa doma. Potrjen sem bil šele leta 1916, nato še leto oproščen kot občinski svetovalec in vodja občinske aprovizacije. Leta 1917 sem vendar moral k vojakom, kjer mi je šlo še dosti dobro. Pomagal sem si s cigaretami, do katerih je bilo takrat težko priti.

Po treh mesecih sem bil zaradi krčnih žil že odpuščen. Konec novembra 1918, ko se je vojna končala, smo spet upali, da nastopijo normalni časi, pa ni bilo tako. Denar je izgubljal vrednost, cene blaga pa so začele rasti. Šele po nekaj letih se je nekoliko uredilo. Znova sem začel delati. Ker sem med vojno spoznal, da premično premoženje nima trajne vrednosti, sem začel kupovati nepremičnine. Leta 1917 sem kupil gozdni parceli na Mežakli; od Jakoba Torkarja za 12 000 kron in od Janeza Debeljaka za 7 000 kron. Leta 1920 sem pričel graditi na Plavžu novo žago in strojno mizarsko delavnico na turbinski pogon, ki je začela obratovati naslednje leto. Leta 1925 sem hiši št. 98 na Jesenicah prizidal gospodarsko poslopje. 8. junija 1927 sem kupil od Emila Guština iz Metlike hišo pri starem kolodvoru za 193 000 din in jo odplačal v šestih obrokih. Dne 25. julija 1929 sem kupil od Janka Pretnarja, profesorja v Ljubljani njegovo posestvo "Utok" na Jesenicah za 450 000 din. Hišo, ki je bila še v nedokončanem stanju, sem dodelal leta 1930, kar me je stalo 100 000 din. Leta 1929 sem od Blaža Ambrožiča kupil na Mežakli gozdno parcelo za 15 000 din in leta 1930 od Matevža Rabiča z Javornika za 17 000 din. Leta 1931 sem hiši na št. 98 prizidal prodajalno v velikosti 100 kvadratnih metrov, kar me je veljalo okrog 200 000 din. 1932. sem pričel graditi

pri hiši pri starem kolodvoru letno kopališče (bazen 33.33 dolg in 15 m širok, od 0,9 do 3 m globok, 60 zidanih kabin, 2 skupni preoblačilnici s po 50 predali), ki ima še zidano poslopje za blagajno in bufet in je stalo nad 300 000 din. Kopališče je bilo izročeno prometu julija leta 1933. Leta 1935 sem v gospodarskem posloplju pri hiši št. 98 postavil parno pekovsko peč za 80 000 din.

Ker je leta 1934 umrla Tončka Tarman, lastnica trgovine na Hrušici, ki sem jo z blagom večji del sam zalagal in vsi računi niso bili poravnani, sem prevzel njeno trgovino kot svojo podružnico, ki jo je vodil moj trgovski pomočnik Ivan Podgornik. Čeprav je šlo trgovini kljub slabemu prostoru dobro, sem se odločil, da sezidam bolj primerno hišo z lokalom. Na najbolj prometnem predelu Hrušice sem tako še isto leto pričel z zidavo. 15. oktobra 1936 je bil komisijski ogled. 28. avgusta 1937 sem dobil uporabno dovoljenje in se preselil v lastno hišo. Hiša ima poleg trgovine še lokal in pet družinskih stanovanj in je veljala okoli 150 000 din.

Pa še o žagi. Omenil sem že, da sem pričel leta 1920 graditi na prostoru podrte žage novo žago z mizarsko delavnico. Sedaj jo hočem opisati natančneje. Žaga stoji na strmem pobočju ob potoku Jesenica, kjer ni skoraj nobenega prostora in je vsak meter ravnega zemljišča zelo dragocen. Zato sem od soseda Ivana Koširja odkupil nekaj zemljišča in tako pridobil prostor za okoli 1000 kubikov hlodovine in 300 kubikov desk. Poslopje žage je dolgo 17 metrov in široko 12 metrov. Čisto spodaj je "francisturbina, ki daje moč 28 konjskih sil, avtomatični regulator in transmisija. Potem je strojna delavnica (16 x 7 m), kjer se nahaja "Kreissage, Abrichtmaschine, Dickenhobelmaschine, Kambeniste Kreissage, Fraser und Langlochmaschine und Bandsage und Schleifmaschinen." Zadaj je pogon za žago venecianko, prostor za

žaganje in predvideno sušilnico ter pralnico. V pritličju je ročna delavnica za šest mizarjev, žaga za hlode in soba za žagarja. Leta 1937 sem poslopje v celoti nadzidal v nadstropje, preuredil podstrešni del v stanovanje s kuhinjo in tremi sobami in prostorno skladišče. Napravil sem še skladišče za 150 kubikov desk, kupil dva "drakslna". Leta 1938, ko sem jo izročil sinu Andreju, je bila cela žaga ocenjena na vrednost 1000 000 din.

*Furanje lesa skozi Jesenice
(Foto Franc Vilman, fototeka G.M.I)*

In malo več o kopališču. Omenil sem že, da sem zgradil letno kopališče. Kako sem prišel na to misel? Ravno je bil čas gradenj kopališč v raznih krajih, mene je pa k temu prisilil cement. Ker sem imel trgovino na veliko, sem prodajal tudi cement iz tovarne v Mojstrani. Na zalogi mi ga je ostalo še med 50 in 60 vagoni, ko je tovarno v Mojstrani odkupila cementarna v Trbovljah, ki je proizvodnjo v Mojstrani ustavila leta 1932. Takrat bi moral prevzeti še 30 vagonov cementa. Porabniki pa so menili da je njegova kvaliteta slaba, ker se je tovarna ustavila in ga kljub ugodni ponudbi stavbne tvrdke niso hotele kupovati. Ker je analiza ljubljanske univerze izjavila, da je cement dober, sem se v Ljubljani pri likvidatorju mojstranske cementarne poizkušal rešiti prevzema, kar pa mi ni uspelo v celoti. Prevzeti sem moral in do septembra 1932 plačati 15 vagonov cementa, zato sem se odločil za gradnjo kopališča. S sinom Andrejem sva napravila načrt, katerega sem dal strokovnjaku prerisati, zaprosil za stavbeno dovoljenje, katerega sem takoj dobil, in razpisal delo. Najnižjo ceno izdelave je ponudil Slavec iz Kranja. Delo se je pričelo takoj, tako da je bil do jeseni cement porabljen, leta 1933 pa je bilo kopališče izročeno prometu.

Trgovina na veliko

Po svetovni vojni sem zopet oživil trgovino. Prej med vojno sem opravljal občinsko aprovizacijo (Takrat so bile na Jesenicah tri aprovizacije. To je bilo tako, da je tovarna skrbela za tovarniške delavce in njihove svojce, železnica za železničarje in njihove družine, jaz pa za ostale občane). Preskrbo sem opravljal le zato, da sem bil prost vojaščine do oktobra 1917, potem sem jo pa opustil. Ta težavni posel je potem prevzel župan Čebulj. Ker sem v času, ko sem še vodil preskrbo, dobival blago v velikih količinah, sem tudi po vojni lahko dobival cele vagonne koruze in moke pa tudi vagonne z mešanim kolonialnim blagom iz Trsta. S tem blagom sem lahko zakladal vse trgovine na Jesenicah in Koroški Beli pa ostale do Rateč, Bohinja in Radovljice. Leta 1927, ko sem kupil hišo pri starem kolodvoru, sem vanjo preselil trgovino na veliko. Zaposlil sem skladiščnika in posel je cvetel. Po letu 1936, ko se je razvilo še avtoprevoznništvo, smo dnevno vozili z dvema avtomobiloma od Jesenic do Ljubljane, pobirali naročila, pri posebnih specialistih priskrbeli blago in ga zvečer ali naslednje jutro izročili naročnikom. Ker pa je nastala prevelika konkurenca, sem obdržal le še sladkor iz državnih tovarn, premog, cement in druge stavbne potrebščine. Leta 1938 pa sem prevzel še zaloge piva za kranjskogorski sodni okraj. Potrebno ledenico z dvojno betonirano steno sem napravil poleg hiše pri starem kolodvoru in jo v naslednjem letu še prizidal in nadzidal, da sem pridobil veliko skladišče (35 x

7 m) s kletjo, pritličjem, nadstropjem in podstrešjem. Kupil sem si še tovorni avto "Ford" za 100 000 din, s katerim sem lahko v Laškem nabavljal pivo in ga razvažal gostilničarjem. Leta 1940 sem skladišče začel uporabljati. 6. aprila 1941 so Nemci zasedli Jugoslavijo, v maju pa me je nemški komisar za prehrano v Radovljici nagovoril, naj prevzamem delitev prehrane. Ta "Grossverteilung" sem dobro vodil okoli dva meseca.

Dne 1. 7. 1941 zjutraj se je zglasil v moji pisarni nemški policist z dvema vojakoma, da me izseli. Začudilo me je, saj vendar nisem nikomur nič slabega naredil. Policist mi je razložil, da se Slovenci morajo umakniti Nemcem, ki jih bodo tu naselili. Meni, ženi, hčeri iz prvega zakona in sinu Heljadorju je dal uro časa in možnost, da vzamemo s seboj 40 kg prtljage (denar, vrednosti v zlatu in srebru ...). Ko smo videli, da grezares, smo zmetali vsak v svoj kovček. Domačo hišo so nam zapečatili z listki, na katerih je bilo zapisano: "Poslopje in vse imetje Čufer Andreja je zaplenjeno na razpolago državnega komisarja

Gostilna in trgovina Andreja Čuferja med 2. svetovno vojno (Dušan Prešern)

za okrepitev nemštva". Moje premoženje je bilo takrat vredno nad 5 000 000 din. Ko smo se vozili po Jesenicah in pobirali še druge, da bi bil avtobus poln, smo že izvedeli, da bo izseljena tudi poročena hčerka Helena z možem in štirimi majhnimi otroki. Odpeljali so nas v Škofove zavode v Šentvidu nad Ljubljano, kjer so nam povedali, da so izselili tudi sina Andreja z družino in mu prav tako vse zaplenili. V zavodih so nas preiskali, pobrali ves denar in vrednosti in del jestvin, ki smo jih po naročilu vzeli s seboj. Potem so pa v pisarni dali vsakemu 25 Reichsmark nazaj, ostalo pa pridržali. Zavodi so bili že polni izseljencev, med katerimi je bilo okoli sto duhovnikov.

Takoj po našem odhodu sta se pričela truditi doma hčerka Slavka in njen mož Mencingar, da bi nas oprostila. Prosila sta pri civilni upravi na Bledu in pri vplivnih Nemcih na Jesenicah. Za nas je dal besedo tudi vodja izseljeniške pisarne v Šentvidu Štiglic, ki nas je poznal že dolga leta. Tako se nam je posrečilo, da smo bili po štirih dneh izpuščeni. Ko smo prišli 4. julija ponoči nazaj, je bila trgovina še zapečatená, gostilno in engrotrgovino je pa vodil komisar Kalčič. Z zetom Richtarjem sva odšla na Bled k civilni upravi po ključke od stanovanj. Na poti sva srečala blejskega župana

Franca Paara, ki mi je toplo priporočil, naj opustim engrotrgovino. Ko sem se javil jeseniškemu županu Lukmannu, sem tudi od njega dobil enako priporočilo. Tako sem spoznal, da sem nezaželen in da mi ne bo mogoče več delati. Zato sem pisal civilni upravi na Bledu in prosil za razrešitev engrotrgovine (Grossverteilung). Nekaj dni pozneje se je v moji pisarni zglasil neki Feudenberger s priporočilnim pismom od civilne uprave, da bi prevzel mojo trgovino. Ker se nisem strinjal, so se pritiski nadaljevali, dokler nisem privolil in dal s 1. avgustom 1941 trgovino v najem Feudenbergerju za 300 RM mesečne najemnine. V petnajstletni najem je tako šlo celo skladišče, vsi kletni in pritlični prostori z inventarjem (sodi, vreče, vozovi). Blago se je pa prevzelo in plačalo po prevzemu. Pri pogodbi nisem smel ugovarjati. Tako se je končala moja trgovina na veliko.

Moje delovanje v javnosti

V jeseniški občinski odbor sem bil izvoljen že leta 1912 in ob županskih volitvah sem postal občinski svetovalec. Leta 1924, pri prvih povojnih volitvah, pa sem bil izvoljen za župana. Županstvo sem prevzel 3. novembra 1924 po tedanjem regentu Valentinu Černetu. Občinski odbor je sestavljalo 33 odbornikov in šest političnih strank. Trudil sem se delovati tako, da ne bi bila nobena stranka in noben odbornik zapostavljen. Zato tudi ni bilo nasprotij. Najtežje je bilo z lastno SLS (Slovensko ljudsko stranko), ki je menila, da mora njihov župan iti njim bolj na roko. Vendar je bila v odboru dobra harmonija, zato smo za obči blagor napravili veliko dobrega.

Uradni občinski prostori so bili v stari šoli (Kosovem gradu, danes Kosova graščina) v dveh sobah drugega nadstropja. Poslopje je bilo v zelo slabem stanju in zanemarjeno, v njem sta imela prostore še dva obrtnika (čevljar in sedlar) in druge stranke. Najprej sem poskrbel za popravila v stavbi (nova okna, novi podi ...) in obrtnikom priskrbel druge prostore, da se je lahko v graščino preselil urad, ki je bil tako občanom bolj pri roki. Napravila se je v drugem nadstropju tudi dostojna sejna dvorana. Potem se je pa pričelo z delom. Ker ne maram nobenega pripomočka za natančen opis, bom to napravil kolikor se sedaj po okoli 15 letih še spominjam. Poleg manjših del se je že 1926 napravil vodovod za prebivalce na Plavžu in občinska klavnica. Kmalu nato se je pričelo misliti na vodovod za cele Jesenice s priključkom na savski že obstoječi vodovod, kateri pa ni dajal zadosti vode za svoj okoliš. Voda se je vzela iz studenca Ribjeka, od katerega je bila polovica vode na razpolago občini (drugo polovico je zasegla železnica) in iz drugih izvirov.

Tvrdba "Slograd" iz Ljubljane je napravila načrt, katerega je občina predložila v odobritev sreskemu poglavarju v Radovljici. Sresko poglavarstvo je določilo komisijski ogled, kamor je povabilo tudi vse interesente. Načrt je bil, da bo stal rezervoar nad starimi Jesenicami za Novšakovo hišo. V ta rezervoar naj bi se speljala voda od studenca Ribjeka, kakor tudi iz bližnjih izvirov in potem dalje v naselja. Izvršitev del je prevzela tvrdka Josef Dedek iz Ljubljane za približno 1 000 000 din. Ker občina ni imela denarja, si ga je izposodila pri banovinski hranilnici v Ljubljani. Ko je stavbna tvrdka pričela graditi

*Gradnja vodnega zbiralnika nad Murovo
(Fototeka GMI)*

rezervoar, je pripeljala veliko količino stavbnega materiala na strmo pobočje poleg mesta za rezervoar. Potem je dalj časa močno deževalo. Zemeljska plast pod nakopičenim stavbnim materialom se je utrgala, vse skupaj pa se je podričnilo v nižino. Zasulo je tri hiše z gospodarskimi poslopji, in sicer hiše Novak Alojzija, Klemenc Petra in Zima Valentina. Ljudje, živina in pohištvo pa se je iz poslopij uspelo rešiti. Čeprav občina ni bila nič kriva, da je do nesreče prišlo, je vendar pustila hiše ceniti in škodo povrniti. Vsi trije posestniki imajo sedaj nove, večje in lepše hiše. Potem se je povabilo univerzitetnega profesorja geologa Hinterlochnerja, da bi določil nov prostor za rezervoar. Ta je prišel in dal izkopati velike poizkusne izkope. Občina je morala to delo plačati. Ker so bili ti izkopi po mojem mnenju na popolnoma neprimernem kraju, sva šla z Jožefom Novakom, jeseniškim zidarskim mojstrom, in poiskala primeren prostor za rezervoar. Z delom se je nadaljevalo in vodovod leta 1929 izročilo svojemu namenu.

Občina je med mojim županovanjem kupila: "Ambruževo" hišo, takrat last Franceta Pšenica ml. in jo podrla, ker se je prostor potreboval za razširitev cerkve; "Povšenovo" hišo, ker je potrebovala prostor pri "Kosovem gradu" za preselitev okrajnega sodišča iz Kranjske Gore na Jesenice v Kosov grad; "Rainmundovo" hišo last Ignaca Konca, jeseniškega sedlarja; bivšo nemško šolo v lasti Kranjske hranilnice v Ljubljani za nastanitev meščanske šole; parcelo od Janka Pretnarja na levi strani hudournika Ukova in nad železniško progo, ki je bila razdeljena na 20 kosov in prodana posameznikom, da so si lahko zgradili 20 domov. Tako smo spodbudili tudi druge,

da so pristopili h gradnji lastnih hiš in se je stanovanjska kriza zmanjšala. Tudi s pomočjo občinskega prispevka v višini 500 000 din se je povečala župna cerkev. Povečalo se je še občinsko pokopališče, kjer se je napravila tudi kapela.

Ker so bile Jesenice obmejni kraj, je bila na Jesenicah tudi carinarna. V stari Jugoslaviji je bilo določeno, da se poleg carine pobira tudi prispevek "kaldermina" za popravilo in vzdrževanje potov k carinarni. Ta zakon se je razširil tudi na novo pridobljeno ozemlje. Določeno je bilo, da se omenjeni prispevek nalaga na posebni fond občine, v kateri se carinarna nahaja. Čeprav je bil to občinski fond, pa se je do tega denarja težko prišlo. Potrebni je bilo dosti

potrdil, načrtov in predračunov. Zato je občina to težavno delo prepustila inženirju Jozefu Pavlinu iz Ljubljane, da je prepričal razne urade, da je to ali ono za carinarno res potrebno. Na ta način je občini iz kaldermingskega fonda uspelo napraviti: železniški podvoz za 1 000 000 din, kanalizacijo od osnovne šole do Kosovega gradu ter po Kosovi in Cerkvni ulici, pločnik (tratoar) za pešce, izravnavo ceste od hotela Triglav do Hrovata, betonski most čez Savo pri Hermanu, betonski most čez Jesenico (cesta v Plavški Rovt), carinsko poslopje s stanovanjem za uradništvo, pregledovalnico pri kolodvoru... Spominjam se, da je občina za časa mojega županovanja iz kaldermingskega fonda prejela okoli 15 000 000 din. Po moji odsloovitvi leta 1931 pa do poraza Jugoslavije leta 1941 se iz tega fonda ni naredilo nič več.

Jesenice leta 1929

(Foto Slavko Smolej, fototeka GMJ)

Iz trga smo napravili mesto. Na prošnjo, da iz trga postane mesto, je bilo treba nalepiti kolek za 10 000 din. To se je napravilo zaradi tega, da bi državni uslužbenci na Jesenicah lahko prišli iz tretjega v drugi draginjski razred in tudi zato, da bi na Jesenice lažje dobili državne urade. Pripomoglo je tudi temu, da so prejeli nižji državni uslužbenci okoli 100 din več na mesec, uradniki pa okoli 200 din več. Po treh letih je država ta zakon spremenila. Tako so Jesenice padle zopet v tretji draginjski razred. Potem smo pričeli delati na tem, da se prenesejo državni uradi na Jesenice. Ker smo pa vedeli, da kar naenkrat ne bo šlo, smo se potegovali, da se preseli vsaj okrajno sodišče iz Kranjske Gore na Jesenice. Menili smo, da se bodo tako tudi občine ob bohinjski progi in Bohinj priključili na jeseniško sodišče. To bi imelo večji delokrog.

Kasneje bi poizkusili dobiti še srez ali vsaj ekspoziuro. Ta naša namera je dvignila veliko prahu in se ni posrečila. Ko je to izvedela radovljiška občina, je takoj pričela zidati uradno poslopje za potrebe sreza. Zidalo se je iz denarja mestne hranilnice. Ker pa je občina Jesenice več pripomogla mestni hranilnici do tega denarja kakor Radovljica sama, smo sklenili tudi na Jesenicah ustanoviti mestno hranilnico. Ko so se gospodje v SLS zavedli, da bi znala biti to velika konkurenca njihovi hranilnici v župnišču, so na vse mogoče načine delali proti ustanovitvi mestne hranilnice. Čeprav se je za to določeni odsek trudil sestaviti čim boljša in popolnejša pravila, so bila vedno kritizirana z namenom, da se stvar odloži ali opusti. Kljub podpori sodnika Kotnika in načelnika Bratovske skladnice Obersnela se nam na Jesenicah ni posrečilo ustanoviti mestne hranilnice.

*Pogled na mesto Jesenice okoli leta 1940
(fototeka G.MJ)*

Trudil sem se za vsestranski napredek Jesenic. Za svoje državljanske zasluge sem bil odlikovan z redom Svetega Save in Jugoslovansko krono. Ker se mi je pa pričelo od lastne stranke metati polena pod noge, sem se naveličal in prosil za razrešitev. Vendar me oblast ni hotela razrešiti. Šele po diktatorskih državljanskih volitvah gospoda Živkoviča, katerih se nisem udeležil, sem bil razrešen po tretjem členu zakona z dne 6. januarja 1929, in sicer z naslednjo utemeljitvijo: "Ker niste delali v prid občine in države, se Vas razreši". Tako sem bil razrešen 4. decembra leta 1931.

Vsa moja posestva so plačana in brez obremenitev. Izdane vsote sem zaslužil pri svojih podjetjih, pri katerih mi je zelo pridno pomagala žena in otroci, vsak po svojih močeh.

Andrej Čufer je umrl v jeseniški bolnišnici pozimi leta 1944. Pokopan je na pokopališču na Blejski Dobravi.